

KESKKONNAAMET

46. Tööleht: Kolmanda maailma arenguabi - kellele ja milleks?

Mõiste: Tänapäeval mõistetakse kolmanda maailma all arenguriike, kus on nii sotsiaalseid kui majanduslikke probleeme. Kolmanda maailma ehk enamusriikide hulka kuuluvad [Aasia](#), [Aafrika](#) ja [Ladina-Ameerika](#) riigid, millest paljud olid 20. sajandi keskpaigani [kolooniad](#). „Kolmas maailm“ on tänapäeva mõistes üsna aegunud termin, sest algselt ühendas see riike, mis ei olnud liitunud ei NATO ega ka Nõukogude liidu või nende liitlastega.

Valikvastustega küsimused

1. Millal hakati rääkima aktiivselt arenguabist kolmandale maailmale?
 - a. 1960ndatel;*
 - b. 1970ndatel;
 - c. 1980ndatel.
2. Kolmanda maailma arenguabi esialgne eesmärk oli:
 - a. luua sotsiaalselt ja majanduslikult vähearenenud riikides majanduskasvu;*
 - b. piirata kolmanda maailma riikide arengut;
 - c. lootus teenida kiirelt investeringutelt;
3. Kolmanda maailma arenguabi (tänapäeval nimetatakse seda arengukoostööks) eesmärk on:
 - a. vähendada vaesust;*
 - b. varustada neid riike uusima tehnoloogiaga;
 - c. majanduskasvu edendamine.
4. Enamiku arenguabiga käivad kaasas:
 - a. suured piirangud arenguriikidele;
 - b. eeldused ja nõuded;*
 - c. altkäemaksud.

Arutlemisteemad:

1. **Aastakümneid kestnud arenguabi on andnud vastuolulisi tulemusi.** Enamus abimudeleid pole andnud soovitud tulemusi ning kolmanda maailma riikide majanduslik olukord on tihtilugu endiselt sõltuvuses arenenud riikidest ning nad on suurtes võlgades. Selle pärast on hakatud arutama viise, kuidas abi efektiivsemaks muuta või üldse ära lõpetada, vabastades arenguriigid teiste raha sõltuvusest. Teisalt, tänapäeval on palju vähem vaeseid riike kui oli 1960ndatel ja paljud siis tõsiselt hädas olnud riigid on tõusnud rikaste sekka.

a. **Millised on arenguabi plussid?** 1) välise abiga tuuakse arengumaale tehnoloogiat ja korraldatakse majandustegevust kompetentsete inimeste poolt, mis toob lühiajalist edu (pos)

b. **Millised on arenguabi miinused?** 1) kui arenenud riikide spetsialistid arengumaalt lahkuvad, lõpeb majandustegevus, sest kohalikel puuduvad vastavad oskused (neg), 2) Sissetoodud tehnikat saab kasutada esimese rikkeni, sest hooldus ja varuosad tihtilugu puuduvad (neg), 3) see, mida arenguriiki viiakse abiandmiseks, otsustatakse sageli ainult abiandja riigi poolt (arengumaa enda käest ei küsita, mida vaja oleks – erinev nägemus abist ja selle vajadusest) (neg)

2. **Milliseid erinevaid arenguabi liike oskate nimetada ning milline mõju on neil abi saavale riigile?** *Arenguabi võib langeda mitmesse eri kategooriasse: projektidele suunatud abi, programmi abi, mida suunatakse spetsiifilistesse sektoritesse, sektori abi, mis ühendab endas nii projekti kui ka programmi abi, tehniline abi, toidu abi jne. Projektidele suunatud abi tagab näiteks ehitusmaterjali uue kooli ehitamiseks. Programmi abi suunatakse spetsiifilisse sektorisse, näiteks riigi haridussektori arengusse panustatud raha.*

3. **Milliseid näiteid oskad tänapäeval toimuvast arengubist tuua?** *Pea kõik rikkamad maailma riigid osalevad ühel või teisel viisil arengubis. Tänapäeval on väga levinud ka rikaste indiviidide poolt pakutav arenguabi. Bill Gates on suure osa oma elust vaesemate riikide abistamisele kasutanud ja teeb seda läbi Bill and Melinda Gates Foundationi. Eesti arengukoostöö sihtriikideks on Gruusia, Moldova, Ukraina ja Afganistan. Lisaks rahaliste toele saadab Eesti abi vajavatesse riikidesse ka eksperte ja varustust. Eesti Päästemeeskond käis näiteks 2005. aastal Indoneesias tsunami ja Pakistanis maavärina ohvreid abistamas.*

Huvitavat lisamaterjali

<http://www.maailmakool.ee/oppematerjalid/arengukoostoo/> - Arengukoostöö, Maailmakool.

<http://vm.ee/et/mis-arengukoostoo> - Mis on arengukoostöö? Välisministeerium.

http://vm.ee/sites/default/files/content-editors/Eesti_arengukoostoo_2011.pdf - Eesti arengukoostöö ja humanitaarabi, Välisministeerium.

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-1390_et.htm - Arenguabi: eurooplased toetavad maailma vaeste aitamist hoolimata majanduskriisist, Euroopa Komisjon.

<https://www.youtube.com/watch?v=jbkSRLYSojo> - Hans Rosling's 200 Countries, 200 Years, 4 Minutes

<https://www.youtube.com/watch?v=OSRHPxNmO2w> - Bill & Melinda Gates Bust Global Poverty Myths

<http://www.globalissues.org/article/35/foreign-aid-development-assistance> - Foreign Aid for Development Assistance, Anup Shah, Global issues

<http://www.thelocal.se/20081205/16158> - US think tank: Swedish foreign aid 'best in the world', David Landes, The Local